

Uchwała Nr C/101/2023
Rady Gminy Bircza
z dnia 21 grudnia 2023 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bircza na lata 2024 - 2026.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 poz. 40 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023, poz. 2151 ze zm.), art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023, poz. 1939 ze zm.),

Rada Gminy Bircza uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Bircza na lata 2024 - 2026, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bircza.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2024 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY BIRCZA
Kazimierz Cap

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE BIRCZA NA LATA 2024 – 2026.

I. Preambuła do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Bircza na lata 2024 - 2026, zwany dalej „Programem”, jest zapisem działań, które w najbliższym roku realizowane będą w ramach zadań własnych gminy w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Alkoholizm, narkomania, uzależnienia behawioralne stanowią wyzwania cywilizacyjne o zasięgu globalnym. Powodują stały wzrost problemów społecznych, stwarzają zagrożenia i obniżają ogólny poziom zdrowia społeczeństwa. Powiązane z nimi są m.in. problemy przemocy w rodzinie, ubóstwo i wykluczenie społeczne.

Problematyka uzależnienia nie ogranicza się jedynie do samego faktu uzależnienia bądź zagrożenia uzależnieniem. To problem, który zaburza całość funkcjonowania danej rodziny. Organizując pomoc należy mieć na uwadze zarówno osoby uzależnione jak i członków rodziny, którzy zmagają się z uzależnieniem bliskiej osoby. Koniecznym jest, aby wszelkie działania profilaktyczne w dalszym ciągu były kierowane do dzieci i młodzieży, którzy w okresie dorastania mogą być szczególnie podatni na negatywne wpływy otoczenia. Należy również zauważyć, że deficyty jednej grupy społecznej, zakłócają funkcjonowanie całej społeczności lokalnej. Konieczne jest zatem traktowanie problemu alkoholizmu, narkomanii i uzależnień behawioralnych w kontekście szeroko pojętej polityki społecznej.

Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom należy do istotnych działań podejmowanych przez gminy. Aby w pełni zadbać o prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży poszukuje się nowych rozwiązań z dziedziny profilaktyki uzależnień. Szczególną uwagę zwraca się na osoby podatne na wpływy grupy rówieśniczej, osoby wykluczone społecznie czy nawet mające problemy z nauką szkolną. Wszelkie stresujące sytuacje sprzyjają bowiem uzależnieniu.

Aby zapobiec uzależnieniom behawioralnym, rosnącemu zainteresowaniu alkoholem, dopalaczami i substancjami psychoaktywnymi, należy zaproponować wiele atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego, należy położyć większy nacisk na rozwój pasji i zainteresowań, należy zadbać o odporność psychiczną młodego człowieka, pomagając mu zrozumieć siebie i otaczający świat. Konieczne jest także prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych. Podejmowanie

różnorodnych działań sprzyja poprawie jakości życia, zarówno pojedynczych jednostek, jak i całej społeczności lokalnej.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bircza na lata 2024 - 2026, określa cele i zadania w zakresie profilaktyki oraz rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz występowania uzależnień behawioralnych. Program został opracowany zgodnie z treścią ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021-2025. Program ten jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań profilaktycznych oraz naprawczych, zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu i narkotyków oraz do występowania uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców gminy Bircza.

Sposoby realizacji zadań ujętych w programie dostosowane są do potrzeb i możliwości ich realizacji w gminie, w oparciu o posiadane zasoby. Działania zaproponowane w ramach gminnego programu nastawione są na zapobieganie i ograniczenie występowania uzależnień behawioralnych oraz problemów związanych bezpośrednio z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. Gminny program obejmuje działania profilaktyczne oraz pomocowe skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców miasta. Problematyka uzależnień wymaga podejścia interdyscyplinarnego, a wszelkie podejmowane w jej ramach działania powinny mieć charakter długofalowy.

II. Podstawy prawne.

W realizacji zadań zawartych w Programie szczególne zastosowanie mają następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023, poz. 2151 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023, poz. 1939 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022, poz. 1608 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2023, poz. 571 ze zm.);
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023, poz. 901 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021, poz. 1249 ze zm.);
7. Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 poz. 40 ze zm.);
8. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 poz. 2123 ze zm.);
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021, poz. 642 ze zm.).

III. Słowniczek pojęć używanych w Programie

Alkohole - to duża grupa związków organicznych, pochodnych węglowodorów. Etanol (alkohol etylowy) należy do tej klasy związków i jest głównym składnikiem psychoaktywnym napojów alkoholowych. Jego spożywanie ma liczne społeczne konsekwencje, a intoksykacja może prowadzić do zatrucia, a nawet śmierci. Długotrwałe nasilone picie może prowadzić do uzależnienia od alkoholu, a także różnych zaburzeń somatycznych i psychicznych.

Czynniki ryzyka - są to właściwości indywidualne, cechy środowiska społecznego i efekty ich interakcji, które wiążą się ze zwiększonym ryzykiem powstania nieprawidłowości, zaburzeń, chorób lub przedwczesnej śmierci. Czynniki ryzyka występują w kilku obszarach: indywidualnym, jak np. problemy emocjonalne, poznawcze, postawy aspołeczne, brak poczucia własnej wartości, nieprzystosowanie społeczne, • rodzinnym, jak np. słabe więzi rodzinne, brak wsparcia i nadzoru rodziców lub osób bliskich, uzależnienia w rodzinie, • środowiskowym, jak np. używanie alkoholu w grupie rówieśniczej, nieprzyjazne środowisko szkolne, normy sprzyjające zachowaniom problemowym (zwyczaże związane z piciem alkoholu), • kontekstowym, jak np. bieda, przynależność do dyskryminowanej mniejszości.

Czynniki chroniące - są to zasoby indywidualne jednostki oraz cechy środowiska, które kompensują, bądź redukują wpływ czynników ryzyka, przyczyniając się do zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia zachowań problemowych lub zmniejszają ich intensywność. Dzięki wzmacnianiu czynników chroniących zwiększa się odporność na działanie czynników ryzyka, wyzwala się motywacja i energia do pokonywania przeciwności losu w sposób sprzyjający prawidłowemu rozwojowi człowieka.

Eksperymentowanie – to model spożywania alkoholu, narkotyków lub dopalaczy w sposób incydentalny, w określonych sytuacjach i kontekstach.

FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorder) - Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych rozumie się przez to niediagnostyczny termin opisujący problemy zdrowotne i zaburzenia zachowania wynikające z uszkodzenia mózgu płodu przez alkohol. Uszkodzeniom ośrodkowego układu nerwowego (OUN) mogą towarzyszyć uszkodzenia innych organów wewnętrznych, między innymi serca, układu kostnego, układu moczowego, słuchu, wzroku. Nieprawidłowy przebieg procesu rozwoju mózgu w życiu płodowym powiązany z widocznymi na twarzy dziecka charakterystycznymi zmianami, jest opisywany jako Płodowy Zespół Alkoholowy - FAS (Fetal Alcohol Syndrome).

Narkotyki – substancje zaburzające pracę ośrodkowego układu nerwowego w zakresie nieprawidłowego odbioru bodźców, takich jak: słuch, wzrok, mowa, dotyk, ból.

Nowe substancje psychoaktywne (NSP), tzw. dopalacze – produkty psychoaktywne, wytworzone w procesach chemicznych, których skład często jest trudny do określenia, a działanie powoduje bardzo silne zatrucia organizmu i nieodwracalne zmiany zdrowotne mogące prowadzić nawet do śmierci.

Leczenie uzależnienia - rozumie się przez to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP lub związanych z uzależnieniem behawioralnym. Przykładami działań leczniczych w tym zakresie są: programy psychoterapii

uzależnienia, farmakologiczne wspieranie psychoterapii, leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych, programy substytucyjnego leczenia uzależnienia od opioidów.

Rehabilitacja (postępowanie po leczeniu) - rozumie się przez to element integracji: działania podtrzymujące zmianę u osób uzależnionych po zakończeniu leczenia uzależnienia, utrwalające efekty leczenia, uczące umiejętności służących zdrowieniu oraz pomagające w podejmowaniu i realizacji zadań wynikających z ról społecznych. Przykładami są: treningi zapobiegania nawrotom w uzależnieniu, grupy wsparcia dla „absolwentów” leczenia uzależnień, treningi zachowań konstruktywnych, programy wychodzenia z bezdomności, grupy samopomocowe Anonimowych Alkoholików, kluby abstynenta, programy aktywizacji zawodowej.

Ryzykowne spożywanie alkoholu - rozumie się przez to picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji, przy czym można oczekiwać, że konsekwencje wystąpią, o ile obecny model picia alkoholu nie zostanie zmieniony.

Substancja psychoaktywna, substancja psychotropowa – substancja chemiczna (związek chemiczny) lub mieszanina substancji mająca bezpośredni lub następczy wpływ na funkcjonowanie mózgu, czego efektem są zmiany postrzegania, nastroju, świadomości, procesów poznawczych (np. zapamiętywania) i zachowania.

Szkodliwe picie alkoholu - rozumie się przez to wzorzec picia, który już powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu; aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia powinien utrzymywać się przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się w ciągu 12 miesięcy. Jako picie szkodliwe określane jest też spożywanie każdej ilości alkoholu przez: kobiety w ciąży, matki karmiące, chorych przewlekle, osoby przyjmujące leki, osoby starsze.

Uzależnienie od substancji psychoaktywnych - kompleks zjawisk fizjologicznych, czynnościowych, poznawczych i społecznych, wśród których używanie substancji psychoaktywnej (takie, jak: alkohol, środki odurzające, substancje psychotropowe, środki zastępcze, NSP) dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość; głównymi objawami uzależnienia są: głód substancji (przymus, silne pragnienie), utrata kontroli nad używaniem substancji.

Uzależnienia behawioralne – nowa grupa uzależnień psychicznych, które nazywamy zespołem objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności) w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak: przyjemność, euforia, ulga, uczucie zaspokojenia. Charakteryzują się one utratą kontroli nad konkretnym zachowaniem oraz kontynuowaniem go pomimo negatywnych konsekwencji. Niechemiczne uzależnienia to między innymi: patologiczny hazard, e – hazard, pracoholizm, kupnoholizm, seksoholizm, czy narastające w ostatnich latach uzależnienie od komputera czy internetu.

IV. Krótka informacja o gminie Bircza oraz diagnoza problemów społecznych mieszkańców gminy.

Gmina Bircza jest gminą wiejską / powierzchnia gminy – 25 445 ha/, skupiającą 24 sołectwa. Prawie wszystkie wsie sołeckie posiadają połączenie komunikacyjne z Przemyślem obsługiwane przez autobusy PKS i komunikację prywatną.

Na terenie gminy znajdują się:

- Urząd Gminy,

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki,
- Środowiskowy Dom Samopomocy,
- Ochotnicze Straże Pożarne,
- Posterunek Policji,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Asklepios”,
- Apteka,
- Zespół Szkół w Birczy,
- Szkoły Podstawowe,
- Przedszkole
- Kościoły.

Liczba ludności na dzień 31.12.2022 r. - 6388.

W celu przeprowadzenia **diagnozy** zagrożeń społecznych na terenie gminy Bircza przeprowadzono **badanie ankietowe**, które objęło trzy wybrane grupy mieszkańców: uczniów szkół podstawowych, dorosłych mieszkańców gminy oraz właścicieli i sprzedawców punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Łącznie w badaniu wzięło udział 284 osób.

W podsumowaniu badań przeprowadzonych na terenie gminy Bircza można wyróżnić kilka głównych problemów, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców. Na podstawie otrzymanych wyników zostaną również podkreślone najważniejsze kwestie, wymagające szczególnej uwagi ze strony władz samorządowych.

Alkohol

Po dogłębnej analizie otrzymanych wyników badań przeprowadzonych wśród młodych mieszkańców gminy można wnioskować, że jednym z istotniejszych problemów nadal zdaje się być problem picia alkoholu – **7,7% uczniów deklaruje**, że inicjację alkoholową ma już za sobą. Odsetek ten jest nie zadawalający, szczególnie, że to młodzi ludzie szkół podstawowych złożyli taką deklarację. Przypomnijmy, że badana grupa to osoby poniżej 15 roku życia. Niestety można mówić o pewnym przyzwoleniu dorosłych na picie wśród młodzieży. Zaobserwować to można przy okazji pytania o to, z kim młodzi ludzie po raz pierwszy pili alkohol – **46,2% wskazało rodzica lub innego, dorosłego członka rodziny**.

Młodzież biorąca udział w badaniu uważa że łatwo zakupić alkohol osobie, która nie ma ukończonego 18 roku życia – 25,4% tak uważa jeżeli chodzi o zakup piwa, 13% w przypadku chęci zakupu wina, a 8,3% twierdzi, że można kupić wódkę.

5,9% sprzedawców napojów alkoholowych przyznaje się, że w ich sklepie doszło do sytuacji, gdy alkohol został sprzedany osobie, która nie miała ukończonych 18 lat, a 3% młodych ludzi przyznaje się, że alkohol zakupiła.

Jest to bardzo ważny sygnał dla władz lokalnych, który powinien skutkować podjęciem działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w szczególności od alkoholu wśród młodzieży szkolnej. Podejmować należy również systematyczne kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz prowadzić cykliczne szkolenia dla właścicieli i sprzedawców napojów alkoholowych m. in. w zakresie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Dorośli respondenci także zwracają uwagę na problem picia alkoholu. Sami deklarują, że spożywają alkohol kilka razy w miesiącu – 3% badanych, ale jednym z ważnych problemów społecznych, jakie wskazali respondenci to alkoholizm (69,7%) i picie alkoholu przez młodzież (65,7%). 29,3% z nich uważa, że picie alkoholu na terenie gminy wzrosło w ciągu ostatnich 10 lat.

Warto też dodać, że 29,3% dorosłych respondentów uważa, że osoby pijące alkohol stanowią szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa.

Nasuwa to zatem potrzebę podejmowania działań edukacyjno - profilaktycznych dotyczących picia alkoholu na terenie gminy Bircza. Działania te winny być kierowane zarówno do dzieci

i młodzieży jak i dorosłych mieszkańców gminy Bircza, ze szczególnym uwzględnieniem rodziców uczniów szkół podstawowych.

Pamiętać należy, że działania takowe można prowadzić poprzez bezpośrednie spotkania z wybranymi grupami dzieci, młodzieży i dorosłych jak również kampanie profilaktyczno – edukacyjne z wykorzystaniem mediów, w tym mediów społecznościowych.

Narkotyki

Problem wśród młodych mieszkańców gminy stanowią niestety także inne substancje psychoaktywne. Wśród ankietowanej młodzieży **2,4% deklaruje kontakt z narkotykami**. Młodzi ludzie przyznają, że jedynie 69,2% rodziców rozmawiało z nimi o zagrożeniach związanych z zażywaniem narkotyków, a 7,7% uczniów uważa, że sporadyczne zażywanie narkotyków jest bezpieczne. 1% dorosłych mieszkańców gminy Bircza uważa, że zażywanie narkotyków czy też dopalaczy zdecydowanie nie jest szkodliwa dla zdrowia, a 4% przyznaje się do ich zażywania. Nasuwa się zatem potrzeba informowania ich o niebezpieczeństwach, jakie wiążą się z choćby jednorazowym zażywaniem narkotyków, zwłaszcza jeśli mowa o nadal „popularnych” wśród młodzieży dopalaczach. Potrzebę edukacji niejako potęguje fakt, że jedynie 24,2% dorosłych wie gdzie szukać pomocy w przypadku problemów z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych.

Działania edukacyjne związane z zażywaniem środków psychoaktywnych winny obejmować różne grupy wiekowe, nie tylko i wyłącznie młodzież ale również dorosłych mieszkańców gminy Bircza.

Uzależnienia behawioralne

Na zakończenie warto wspomnieć, że obok oddziaływań kierowanych do uczniów, w których oprócz działań profilaktycznych ukierunkowanych na uzależnienia od substancji psychoaktywnych, nie powinniśmy zapominać o uzależnieniach behawioralnych, a w szczególności o uzależnieniach od Internetu czy też komputera. Jak wskazują przeprowadzone badania młodzież i w tym zakresie wykazuje zbyt nadmierne korzystanie z sieci. Młodzi ludzie wskazali w badaniach że: granie na komputerze, surfowanie po Internecie czy też rozmawianie z kimś on-line to czynności jakie wykonują po kilka godzin dziennie. Wolny czas grając na komputerze czy też konsoli spędza 27,8% uczniów, 42% w tym czasie korzysta z telefonu, a 24,3% surfuje po Internecie. 7,7% uczniów szkół podstawowych zaniebdywało obowiązków, znajomych czy też rodzinę ponieważ stracili poczucie czasu przebywając w sieci czy też korzystając z telefonu komórkowego.

Dorośli mieszkańcy gminy Bircza również wiele swego czasu wolnego spędzają w Internecie. 16,2% z nich przyznaje się do zaniebdywania obowiązków służbowych od czasu do czasu z powodu chęci spędzenia większej ilości czasu w Internecie.

Do zaniebdywania rodziny z powodu pracy przyznaje się 27,3% dorosłych respondentów.

91% dorosłych mieszkańców gminy Bircza nie wie, gdzie w przypadku podejmowania zachowań ryzykownych szukać pomocy.

Wśród młodzieży, szczególnie gdy pandemia wpłynęła negatywnie na ich dobrostan psychiczny, zaobserwować możemy brak zainteresowań, pasji i chęci dodatkowego rozwijania swoich umiejętności i talentów. Warto podczas prowadzonych działań profilaktycznych i na takie zagadnienie jak spędzanie czasu wolnego zwrócić uwagę, bo jak wiemy, „kiedy młodzież się nudzi” bardziej podatna jest na eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi takimi jak papierosy, alkohol czy też narkotyki i dopalacze jak również korzysta nadmiernie z sieci, gra w gry komputerowe czy też „swoje życie” przenosi się do świata wirtualnego.

Warto planować także szkolenia profilaktyczne dla grona pedagogicznego oraz rodziców. Jest to warunkiem **inicjowania zmian systemowych**, a więc nie tylko pracy nad zasobami osobowymi uczniów, ale także kształtowania ich środowiska szkolnego oraz rodzinnego – głównych środowisk, w których funkcjonują.

Należy rozważyć możliwość systematycznego prowadzenia kampanii informacyjnych dotyczących możliwości, sposobów i miejsc gdzie można uzyskać pomoc w przypadku problemów

związanych z uzależnieniami od substancji psychoaktywnych jak również uzależnieniami behawioralnymi.

V. Stan zasobów pozwalających na prowadzenie działań profilaktycznych w gminie.

Na terenie gminy Bircza nie ma placówek leczenia odwykowego, lecz dostęp do istniejących na terenie miasta Przemyśla jest zadawalający. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Birczy realizując zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych współpracuje z innymi instytucjami, organizacjami oraz stowarzyszeniami specjalizujących się w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Birczy,
- Poradnia dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych w Przemyślu
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Przemyślu,
- Posterunek Policji w Birczy,
- Miejski Ośrodek Zapobiegania Uzależnieniom w Przemyślu ,
- Zespół Szkół w Birczy, Szkoły Podstawowe z terenu gminy Bircza,
- Stowarzyszenie Animatorów Trzeźwości w Przemyślu,
- Powiatowy Zespół ds. Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Profilaktyki,
- Archidiecezjalny Duszpasterz Trzeźwości i Dekanalni Referenci Trzeźwości.
- Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Birczy.

Podobnie wygląda sytuacja z dostępnością do grup samopomocowych takich jak: AA, AL.-ANON, czy Klubu Abstynenckiego w Przemyślu.

VI. Cele Programu

6.1. Cel strategiczny:

1. Wydłużenie życia w zdrowiu;
2. Poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności;
3. Zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu.

6.2. Cele operacyjne:

1. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

VII. Ustalenie zadań profilaktycznych na lata 2024 - 2026.

7.1. Promocja zdrowia oraz zadania na rzecz ograniczania spożywania alkoholu, stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP (Nowe substancje psychoaktywne)

7.1.1. Edukacja zdrowotna:

- 1) prowadzenie działań edukacyjnych, w tym kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu, z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także z pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia;
- 2) prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież;

- 3) upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym;
- 4) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie;

7.1.2. Rozwój i szkolenie kadr:

- 1) kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie (wczesne rozpoznanie i krótka interwencja);
- 2) podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) rozwijanie systemu kształcenia, doskonalenia zawodowego i odpowiedzialności zawodowej specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień;
- 4) podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;
- 5) szkolenia profesjonalistów na temat FASD (alkoholowy zespół płodowy);
- 6) prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej;
- 7) szkolenie grup zawodowych, w szczególności takich jak: lekarze psychiatry, lekarze podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki i położne podstawowej opieki zdrowotnej, specjaliści terapii uzależnień i psycholodzy w zakresie tematyki uzależnień od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz skutecznych interwencji i programów profilaktycznych i leczniczych;
- 8) prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych dotyczących strategii rozwiązywania problemów wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, kierowanych w szczególności do przedstawicieli organizacji pozarządowych i JST;

7.2. Profilaktyka.

7.2.1. Profilaktyka uniwersalna:

- 1) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych, używania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych i innych zachowań ryzykownych oraz czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój;
- 2) prowadzenie i upowszechnienie programów profilaktycznych w zakresie problemów alkoholowych wśród osób dorosłych, w tym w szczególności w miejscu nauki lub pracy;
- 3) poszerzenie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.

7.2.2. Profilaktyka selektywna:

- 1) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji

- zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki selektywnej adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców;
- 2) poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami;
 - 3) poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów wczesnej interwencji i profilaktyki selektywnej, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, adresowanych do środowisk zagrożonych, w szczególności dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym oraz osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny;
 - 4) zastosowanie działań profilaktycznych poprzez uświadamianie o szkodliwości nadużywania napojów alkoholowych, metodach leczenia uzależnień oraz motywowanie do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu.

7.2.3. Profilaktyka wskazująca:

- 1) poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów profilaktyki wskazującej o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności adresowanych do jednostek lub grup wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w szczególności do osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP w sposób szkodliwy, w tym w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.
- 2) udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci upijają się.

7.2.4. Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa:

- 1) zwiększanie dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznych świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu;
- 2) poszerzanie i udoskonalanie oferty leczenia uzależnienia od alkoholu, w tym o programy ograniczania picia alkoholu, oraz popularyzowanie metod mających naukowo dowiedzioną skuteczność;
- 3) zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępności do istniejących form wsparcia;
- 4) wspieranie działalności środowisk abstynenckich;
- 5) zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym;
- 6) zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym;
- 7) podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- 8) reedukacja osób, które prowadziły pojazdy, będąc pod wpływem alkoholu;
- 9) zwiększanie dostępności pomocy dla dzieci z FASD oraz ich opiekunów;
- 10) wspieranie realizacji programów redukcji szkód zdrowotnych i społecznych wśród osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, obejmujące m.in. działalność edukacyjną, wsparcie społeczne i socjalne, programy wymiany igieł i strzykawek (zapobieganie zakażeniom przenoszonym drogą krwi – HIV, HBV, HCV itd.) oraz testowanie w kierunku zakażeń krwiopochodnych (HIV, HBV i HCV);
- 11) rozwijanie i wspieranie sieci hosteli i mieszkań readaptacyjnych dla osób w trakcie leczenia lub po jego zakończeniu;

- 12) rozwijanie dostępu do leczenia ambulatoryjnego dla osób używających szkodliwie i uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP;
- 13) wspieranie programów reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP;
- 14) zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP lub zwiększanie dostępności do istniejących form wsparcia.

7.2.5. Funkcjonowanie utworzonego Gminnego Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i innych uzależnień oraz ich rodzin.

7.2.6. Dofinansowanie działań profilaktycznych świadczonych przez Miejski Ośrodek Zapobiegania Uzależnieniom w Przemysłu.

7.2.7. Współpraca z poradniami odwykowymi w zakresie orzekania o stopniu uzależnienia oraz w zakresie leczenia. Działanie to jest podstawą do skierowania osoby uzależnionej na leczenie. Ma to na celu rozpoznanie stopnia uzależnienia i skierowania na odpowiednie leczenie w systemie otwartym lub stacjonarnym.

7.2.8. Opłacanie kosztów związanych ze sporządzeniem opinii psychologiczno – psychiatrycznej.

7.2.9. Współpraca z Sądem Rejonowym w Przemysłu w zakresie orzekania dot. zobowiązania do leczenia odwykowego.

7.2.10. Dofinansowanie prowadzenia lekcyjnych i pozalekcyjnych zajęć sportowych, kolonii, rekolekcji, warsztatów, konkursów profilaktyczno – artystycznych, jako rozszerzenie programów zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

7.2.11. Zakup wydawnictw o tematyce alkoholowej i przemocy na potrzeby Komisji oraz osób zajmujących się terapią. Zakup materiałów propagandowych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi narkomanii, uzależnień behawioralnych (gazety, plakaty, ulotki, książki).

7.2.12. Współpraca z Posterunkiem Policji w Birczy.

7.2.13. Zwrot kosztów przejazdu na terapię do Poradni dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych od Alkoholu w Przemysłu.

7.2.14. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji i ferii zimowych, zawodów sportowych i innych imprez kulturalnych celem efektywnego wykorzystania czasu wolnego.

7.2.15. Pomoc żywnościowa dla dzieci z rodzin patologicznych, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

VIII. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Birczy.

8.1. Za udział w posiedzeniu Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Birczy członkowie otrzymują wynagrodzenie w wysokości 60,00 zł brutto (słownie: sześćdziesiąt złotych 00/100).

8.2. W przypadku nieobecności na posiedzeniu Komisji wynagrodzenie nie przysługuje.

8.3. Wynagrodzenie, o którym mowa w punkcie 8.1. będzie wypłacane kwartalnie na podstawie list obecności z posiedzenia Komisji.

IX. Finansowanie programu.

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie są następujące środki finansowe w budżecie gminy:

- 1) z tytułu wydawania i korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze na podstawie art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

- 2) przekazane gminie na podstawie art. 9³ ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Bircza na lata 2024 - 2026 jest zgodny z:

- *Ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,*
- *Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,*
- **Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021 – 2025.**

21 grudnia 2023

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA

5. Podjęcie uchwały w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Bircza na lata 2024-2026

Głosowanie jawne
21 grudnia 2023, 10:13

Przyjęto jednomyślnie

ZA	10
PRZECIW	0
WSTRZYMAŁO SIĘ	0

Uprawnieni: 15
Obecni: 10
Zagłosowało: 10

Suma głosów: 15
Obecne głosy: 10
Oddano głosów: 10

Szczegóły

ZA: 10 głosów

Józefa Barszczak

Kazimierz Cap

Stanisław Chrobak

Andrzej Głowacz

Hubert Kępa

Elżbieta Kunik

Grzegorz Kwaśnicki

Krzysztof Poczynek

Adam Wilgucki

Tadeusz Wilgucki